

Plan mot Diskriminering och Kränkande behandling

Fåker skola F-5
Fritidshem

Läsåret 2016/2017

Dokumenttyp Arbetsplan	Dokumentnamn Plan mot diskriminering och kränkande behandling	Fastställd/Upprättad 2016-10-07
Dokumentägare Fåker skola	Dokumentansvarig Patrik Gärd, rektor	
Dokumentinformation Plan mot kränkande behandling upprättad enligt Skollagen 6 kap. 8 § Likabehandlingsplan upprättad enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elev (2006:67)		

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

VARFÖR DENNA PLAN?

VAD STÅR BEGREPPEN FÖR?

DISKRIMINERING

TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Kränkande behandling

Trakasserier

Kränkande behandling

REPRESSALIER

Befogade tillsägelser

ANSVARSFÖRDELNING

REKTOR

PEDAGOGER OCH ANNAN SKOLPERSONAL

ELEVERNAS

FRÄMJANDE, FÖRBYGGANDE OCH ÅTGÄRDANDE ARBETE

FÅKER SKOLA F-5

VISION

KARTLÄGGNING OCH NULÄGESANALYS

Otrygga platser

Trivselenkät

MÅL

FRÄMJANDE ARBETE

FÖREBYGGANDE ARBETE LÅSÅRET 2012/2013

FÖREBYGGANDE ARBETE LÅSÅRET 2013/2014

RUTINER FÖR ATT UTREDA OCH ÅTGÄRDA NÄR ELEV KRÄNKTS AV PERSONAL

FRITIDSHEMMET KOTTEN FÅKER SKOLA

VISION/MÅL

KARTLÄGGNING OCH NULÄGESANALYS

FRÄMJANDE ARBETE

FÖREBYGGANDE ARBETE

ÅTGÄRDANDE ARBETE

ANMÄLAN OM DISKRIMINERING, TRAKASSERIER ELLER KRÄNKANDE BEHANDLING

Varför denna plan?

Planen är ett hjälpmedel i vårt likabehandlingsarbete och är en del i det systematiska kvalitetsarbetet som vi bedriver på skolan. Syftet är att skapa en skola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En trygg skolvardag är en förutsättning för lärande och utveckling. Det handlar om elevernas mänskliga rättigheter och om att förverkliga FN:s barnkonvention i skolan.

Skolan ska varje år upprätta två planer för likabehandlingsarbetet, **en likabehandlingsplan** (enligt 3 kap. 16§ diskrimineringslagen) och **en plan mot kränkande behandling** (enligt 6 kap. 8§ skollagen 2010:800). Vi har valt att föra ihop dessa till en plan.

I Lgr 11 står det även skrivet att skolan aktivt ska motverka tendenser till diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Ingen ska utsättas för det i skolan. Det är skolans uppgift att bemöta främlingsfientlighet och intolerans med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Vad står begreppen för?

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med kön, etisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder.

Diskriminering kan till exempel ske genom skolans regler eller rutiner.

Trakasserier och kränkande behandling

Kränkande behandling

Är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas eller rycka någon i håret.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldig till kränkande behandling.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- ✓ Fysiska (slag eller knuffar)
- ✓ Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- ✓ Psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- ✓ Texter och bilder (teckningar, lappar, mms, sms, fotografier, msn, och meddelanden på olika sociala medier).

Trakasserier/diskrimineringsgrunderna

Är uppträdanden som kränker en elevs värdighet och har samband med

- ✓ Kön
- ✓ Etnisk tillhörighet
- ✓ Religion eller annan trosuppfattning
- ✓ Funktionshinder
- ✓ Sexuell läggning
- ✓ Könsoverskridande identitet eller uttryck
- ✓ Ålder

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldig till trakasserier.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Befogade tillsägelser

Skolans personal måste ibland tillrättavisa en elev för att skapa en god miljö för hela klassen. En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven ifråga kan uppleva det som kränkande.

Ansvarsfördelning

Rektor

Det är rektors ansvar att:

- ✓ Se till att all personal, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är förbjudna på skolan.
- ✓ Se till att det bedrivs ett systematiskt och målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt motverka kränkande behandling och diskriminering eller trakasserier på grund av kön, etisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, ålder eller könsoverskridande identitet eller uttryck.
- ✓ Se till att det årligen upprättas en plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen bygger på årliga utvärderingar och kartläggningar som genomförs i de olika verksamheterna.
- ✓ Om skolan får kännedom om att kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas.

- ✓ Se till att skolpersonalen har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och de åtgärder som vidtagits.
- ✓ Bemöta elever, lärare och övrig personal på ett respektfullt sätt.

Pedagoger och annan skolpersonal

Det är pedagogers och annan skolpersonals (ex, lokalvårdare, kökspersonal, vaktmästare) ansvar att:

- ✓ Följa skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- ✓ Ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning eller sitt sätt att vara och sträva efter likabehandling.
- ✓ Se till att vidta omedelbara åtgärder (noll tolerans) om kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering upptäckts.
- ✓ Göra en anmälan till rektor om du får kännedom (via annan elev, vårdnadshavare eller annan person) att en elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.
- ✓ Dokumentera misstänkt, anmäld eller upptäckt diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och de åtgärder som vidtas.
- ✓ Bevaka att utreda fall av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering, där den enskilda pedagogen eller annan personal är berörd, följs upp.
- ✓ Bemöta elever och kollegor på ett respektfullt sätt.

Elevernas

Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

- ✓ Om kränkande behandling, trakasserier och diskriminering förekommer på skolan berätta det för någon vuxen.
- ✓ Bemöta elever, pedagoger och övrig personal på ett respektfullt sätt.

Främjande, förebyggande och åtgärdande arbete

I planen ska det framgå hur de olika verksamheterna arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande. Här beskrivs vad som menas med de olika begreppen.

FRÄMJANDE arbete	FÖREBYGGANDE arbete	ÅTGÄRDANDE arbete
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde. ✓ Omfattar alla diskrimineringsgrunder. ✓ Riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning. ✓ Är en naturlig del i det vardagliga arbetet. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. ✓ Omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. ✓ Ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn eller en elev känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. ✓ Innebär att verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas.

Fåker skola F-5

Vision

Alla elever ska känna glädje och lust under skoltiden på Fåker skola.

Kartläggning och nulägesanalys

Kartläggningen bygger på trivselenkäter som är gjorda i alla klasser samt personalens observationer.

Otrygga platser

Vi sammanställer platser på skolan som eleverna upplever som otrygga.

En svarar ute, en toaletterna och en ishockeysargen. Totalt känns det som de flesta är trygga. Hälften av eleverna i f-2:an tycker att toaletterna är obehagliga. Några i f-2:an tycker att det inte är bra i omklädningsrum och kapprum.

Trivselenkät

I år har vi genomfört en ny trivselenkät för första gången.

F-2, positivt:

- Nästan alla tycker om att gå till skolan

- I stort sett alla tycker att de har kompisar på skolan
- Alla tycker att de vuxna är bra mot dem

F-2, negativt:

- Hälften tycker inte att arbetsron är bra.
- Hälften tycker inte att toaletterna är bra.
- Många tycker att det finns barn som inte är snälla mot dem.

3-5, positivt:

- Nästan alla känner sig trygga på skolan, fyra stycken är inte riktigt trygga.
- I stort sett alla tycker att personalen bemöter barnen bra.
- Nästan alla trivs bra eller ganska bra på skolan
- Nästan alla känner att de blir rättvist behandlade.

3-5, negativt:

- Många klagar på matron i matsalen.
- 13 stycken tycker att det inte finns så mycket att göra på rasterna.
- Många gillar inte omklädningsrummen i gymnastiken

Personalens observationer

- När det gäller toaletterna är det många i f-2 som glömmer spola, kissar på kanten, spiller vatten på golvet etc.
- Några få elever på skolan gör att elever känner sig otrygga i korridorer och gemensamma utrymmen.
- Det blir stökigt och hög ljudnivå i matsalen under luncherna i 4-5.
- Nästan alla barn känner sig trygga ute på skolgården.

Mål

- ✓ **Många klagar på matron i matsalen.**
- ✓ **13 stycken tycker att det inte finns så mycket att göra på rasterna.**
- ✓ **Många gillar inte omklädningsrummen i gymnastiken**
- ✓ **Hälften tycker inte att toaletterna är bra.**

Främjande arbete ht16vt17

Här nedan beskrivs hur skolan och förskoleklassen arbetar för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter i skolan oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder.

FRÄMJANDE arbete	UTVÄRDERING hur har det gått?
Kön	
<ul style="list-style-type: none"> - Alla arbetar med att man ska kunna vara med oavsett kön - All personal är uppmärksam på könsstereotypa läromedel. - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. - Arbeta tillsammans med elevhälsoteamet. - Personalen reflekterar över hur de bemöter, pojkar och flickor. 	
Etnisk tillhörighet	
<ul style="list-style-type: none"> - Arbetar med barnkonventionen i alla grupper. - All personal är uppmärksam på vilka signaler läromedlen sänder ut. - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. 	
Religion eller annan trosuppfattning	
<ul style="list-style-type: none"> - Anpassa verksamheten så att alla ska kunna vara med oavsett religion eller annan trosuppfattning. - Bra kontakt med föräldrarna. - Öppen diskussion i grupperna/klasserna - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. 	
Funktionshinder	
<ul style="list-style-type: none"> - Prata mycket i grupperna om olika personers behov. 	

<ul style="list-style-type: none"> - Planera verksamheten så att alla elever kan delta utifrån sina förutsättningar. - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. - Bra dialog med föräldrarna och eleverna. 	
Sexuell läggning	
<ul style="list-style-type: none"> - Tar upp olika familjekonstellationer som finns. - Med de äldre eleverna arbetar vi med det i biologin, sex och samlevnad. - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen/klassen. - Personalen är uppmärksam hur vi pratar med eleverna om kärleksrelationer. 	
Könsöverskridande identitet eller uttryck	
<ul style="list-style-type: none"> - Med de äldre eleverna arbetar vi med detta i biologin. - Personalen är uppmärksam på hur läromedlen tar upp frågan. - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. - Personalen är uppmärksam hur vi pratar med eleverna om könsöverskridande identitet eller uttryck. 	
Ålder	
<ul style="list-style-type: none"> - Arbete i åldersblandade grupper. - Tvärgrupper med åldersintegrering över hela skolan. - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. - Skapa forum för möten mellan generationer. 	

Förebyggande arbete läsåret 2016/2017

Här beskrivs hur skolan arbetar med sitt förebyggande arbete. Det förebyggande arbetet utgår från skolans kartläggningsarbete. Kartläggningen genomförs en gång på hösten och en gång under vårterminen. Planen revideras under novemberlovet. För att göra kartläggningen har vi använt trivselenkäter som eleverna svarat på.

Problem/Risk/Mål	Åtgärd	Ansvar/Tidplan	Utvärdering/Hur har det gått?
<p>Problem:Många klagar på matron i matsalen. Mål: Lugn miljö och mindre spring</p>	<p>Tänka till när vi gör nya platser. Prata om det på klassråden. Matvärdarna ska vara mer aktiva. Fixa ett ljudnivåöra.</p>	<p>Klasslärare, snarast Klasslärare Matvärdarna Eva pratar med sköterska Helene om örat.</p>	
<p>Problem: De små toaletterna upplever barnen som otrygga och ofräscha. Mål: Eleverna ska känna sig trygga på toaletterna.</p>	<p>Personalen tar upp frågan i klasserna/grupperna. Uppmana eleverna att säga till när en toalett är ofräsch. Fortsätt tjata om att toaletterna utanför matsalen ska moderniseras.</p>	<p>All personal All personal Alla!</p>	
<p>Problem: Många av de äldre barnen tycker att det inte finns så mycket att göra på rasterna. Mål: Fler av de äldre barnen ska ha något att göra på rasterna.</p>	<p>Kompisstödjarna ordnar rastaktiviteter. Vi tar upp på klassrådet i de äldre klasserna vad de vill göra på klasserna.</p>	<p>Eva och Monica och kompisstödjare. Mats, Torgny och Gunborg</p>	

<p>Problem:Många gillar inte omklädningsrummen i gymnastiken Mål: Förbättra miljö i omklädningsrummen.</p>	<p>Vi pratar på klassråden om vad som är problemet med omklädningsrummen. Utföra åtgärder utifrån elevernas problem.</p>	<p>Klasslärarna</p>	
---	--	---------------------	--

Rutin för att utreda och åtgärda när en elev kränks av andra elever

- ✓ **En anställd som upptäcker pågående kränkningar/trakasserier skall genast ingripa.**

Då den akuta situationen åtgärdats meddelas elevernas lärare.

- ✓ **Upptäcka att ett barn/elev blir utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkning**

All personal som får kännedom om eller upptäcker diskriminering, trakasserier eller kränkning reagerar direkt på händelsen och informerar elevernas lärare. Händelsen eller informationen dokumenteras (*blankett, rapport om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling*) och lämnas snarast till rektor.

Ansvarig: Den som upptäckt eller fått kännedom om diskriminering, trakasseri eller kränkning.

- ✓ **När klassläraren eller ansvarig pedagog fått kännedom om trakasserier eller kränkande behandling tas kontakt med berörda vårdnadshavare.**

Ansvarig: Klasslärare eller ansvarig pedagog.

- ✓ **Kartläggning/Utredning**

För att skaffa sig mer information kring händelsen görs en fördjupad kartläggning/utredning som ska dokumenteras (*blankett, utredning vid diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling*). Vad har hänt? Vem/vilka är inblandade? Var och när har det skett? Vad har personal/elever sett? För att få en så bra bild av vad som hänt kan skolan behöva använda sig av olika metoder för att genomföra en bra kartläggning. Metoder som kan användas är intervjuer, samtal, observationer, sociogram etc. Dokumentation görs av ansvarig pedagog.

Ansvarig: Ansvarig pedagog i samarbete med arbetslaget eller rektor om personal är inblandad.

- ✓ **Åtgärder**

- a. **Enskilda samtal**

Enskilda samtal med de inblandade.

Ansvarig: Någon/några från arbetslaget, ev. med personal från elevhälsoteamet, eller rektor om personal är inblandad.

- b. **Kontakt med vårdnadshavarna**

Kontakt med vårdnadshavarna tas snarast. Med den utsatte elevens föräldrar redan i kartläggningsskedet, de som kränker/mobbar omedelbart efter samtalen.

Ansvarig: Ansvarig pedagog

c. **Upprätta en handlingsplan med åtgärder**

Då varje händelse är unik så utformas en handlingsplan för hur skolan ska arbeta i varje enskilt fall. Det är viktigt att ta reda på hur den enskilde eleven upplever situationen, för att veta på vilket sätt man ska åtgärda. Denna handlingsplan beslutas utifrån kartläggningen/utredningen och ska rikta sig både mot den/de som utfört kränkningen och den som blivit utsatt. (*Blankett, handlingsplan mot diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling*).

Åtgärderna i handlingsplanen ska inte enbart avhjälpa den aktuella situationen utan bör också innefatta mer långsiktiga lösningar, samt eventuella förändringar av struktur och förhållanden på grupp- och organisationsnivå. I dokumentationen ska det även framgå när uppföljning ska ske och vilka som är ansvariga att utföra olika åtgärder.

Bestäm en dag och tid för uppföljning.

Ansvarig: Berörd pedagog med stöd av arbetslag och rektor. Rektor i de fall där personal är inblandad.

d. **Kontakt tas med inblandade elevers vårdnadshavare och berätta om vad som hänt och vad som nu beslutats.**

Ansvarig: Ansvarig pedagog

✓ **Dokumentation**

Ansvarig för att dokumentera är ansvarig lärare eller pedagog. All dokumentation ska fortlöpande överlämnas till resurspedagog som i sin tur ansvarar för att informera rektor samt förvaring. För dokumentation används följande tre blanketter. Dessa hittas på **Z-online under blanketter!**

- e. **Rapport om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling**
- f. **Utredning diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling**
- g. **Handlingsplan mot diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling**

✓ **Ansvarsförhållanden**

Ansvarig lärare eller pedagog är ansvariga för att rutinerna följs: kartläggning, åtgärder, uppföljning och dokumentation. Elevhälsoteamet finns med som rådgivare och stödande i alla faser, utifrån det behov som finns och önskemål från ansvarig pedagog.

Rektor är ytterst ansvarig och ser till att händelser anmäls till huvudmannen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Om en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av en vuxen följs nedanstående plan:

1. Händelsen anmäls till lärare, pedagog eller annan vuxen på skolan som eleven har förtroende för.
  2. Mottagaren av anmälan anmäler händelsen till rektor.
  3. Vårdnadshavare informeras. Ansvarig för att detta sker är rektor.
  4. Rektor informerar sin chef/förvaltning.
  5. Rektor ansvarar för att utredning genomförs.
- Samtal förs med samtliga berörda parter.
  - Samtalen dokumenteras.
  - Rektor ansvarar för att lämpliga åtgärder vidtas.
  - Åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.
  - I fall av allvarliga kränkningar/trakasserier avgör rektor, eventuellt tillsammans med chef, om ärendet kräver disciplinära åtgärder eller ska anmälas till annan myndighet.
  - Rektorn informerar den anställde om rätten till fackligt stöd.
  - Åtgärderna dokumenteras.
  - Rektor följer upp ärendet med elev och vårdnadshavare.

- Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och följer upp ärendet.
- Utredning och åtgärder utvärderas och dokumenteras.
- Uppföljningen dokumenteras.

Fritidshemmet Kotten Fåker skola

Vision/mål

Ett fritidshem där barnen trivs och känner sig trygga.

Kartläggning och nulägesanalys

Främjande arbete

Här nedan beskrivs hur fritidshemmet arbetar för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter i skolan oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, funktionshinder och sexuell läggning.

FRÄMJANDE arbete	UTVÄRDERING hur har det gått?
Kön	
<ul style="list-style-type: none"> - Verksamheten planeras så att alla ska kunna vara med oavsett kön. - Personal uppmuntrar till könsöverskridande lekar. - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. - Personalen reflekterar över sina egna attityder. 	
Etnisk tillhörighet	
<ul style="list-style-type: none"> - Arbetar med allas lika värde. - All personal är uppmärksam på vilka signaler material sänder ut. - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. - Personalen reflekterar över sina egna attityder. - Personalen är uppmärksam på barnens attityder och tar diskussion vid behov. 	
Religion eller annan trosuppfattning	
<ul style="list-style-type: none"> - Anpassa verksamheten så att alla ska kunna vara med oavsett religion eller annan trosuppfattning. 	

<ul style="list-style-type: none"> - Bra kontakt med föräldrarna. - Personalen reflekterar över sina egna attityder. - Personalen är uppmärksam på barnens attityder och tar diskussion vid behov. - Öppen diskussion i gruppen. - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. 	
Funktionshinder	
<ul style="list-style-type: none"> - Prata mycket i gruppen om personers olikheter och behov. - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. - Planera verksamheten så att alla barn kan delta utifrån sina olika förutsättningar. 	
Sexuell läggning	
<ul style="list-style-type: none"> - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. - Personalen reflekterar över sina egna attityder. - Personalen är uppmärksam på barnens attityder och tar diskussion vid behov. - Öppen diskussion i gruppen. 	
Könsöverskridande identitet eller uttryck	
<ul style="list-style-type: none"> - Funderingar hos eleverna ska tas upp till samtal med eleven eller gruppen. - Personalen reflekterar över sina egna attityder. - Personalen är uppmärksam på barnens attityder och tar diskussion vid behov. - Öppen diskussion i gruppen. 	
Ålder	
<ul style="list-style-type: none"> - Personalen planerar verksamheten så att det finns att göra för alla åldrar. 	

Förebyggande arbete

Här beskrivs hur fritidshemmet arbetar med sitt förebyggande arbete. Det förebyggande arbetet utgår från ett kartläggningsarbete. För att göra kartläggningen har vi använt trivselenkäter som barnen svarat på. Friendsarna har gjort en kartläggning vart eleverna känner sig otrygga och vart det brukar inträffa kränkningar. Även personalens observationer är en viktig del i vårt förebyggande arbete.

Problem/Risk	Åtgärd	Ansvar/Tidplan	Utvärdering/Hur har det gått?
Vid mellanmålet kan det vara lätt att det blir hög ljudnivå, vilket kan upplevas som oro och stress.	Barnen har bestämda platser vid mellanmålet. Vi har högläsning ur en kapitelbok vid mellanmålet för att skapa lugn och ro.	Pedagogerna på fritids.	
När barnen slutat skolan och kommer till fritids, sammanstrålar fyra olika grupper till en. Barnen har dessutom haft en lång skoldag med mycket stillasittande. Detta är ett tillfälle när det kan bli oroligt i nya gruppen, många av barnen har ett stort rörelsebehov och svårt att sitta stilla	Barnen prickas av på närvarolistan och går sedan ut direkt.	Kontinuerligt. Personalen på fritids	

Åtgärdande arbete

Hänvisar till det åtgärdande arbetet som är det samma som på Fåker skola F-5.

Anmälan om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Upplever du som vårdnadshavare eller barn/elev att du blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling **anmäler du detta till skolans rektor.**